

THE JOURNAL OF TURKISH EDUCATIONAL SCIENCES

TÜRK EĞİTİM BİLİMLERİ DERGİSİ

Sosyal Bilgilerde Öğretmen Eğitimi: Öğretmenlere Göre Hizmet Öncesi Eğitimin Yeterlilik Düzeyi*

Social Sciences Teacher Education: Sufficiency Level of Pre-Service Education According to Teachers

Songül Bostancı, Eyüp Artvinli, Leyla Dönmez

Yazar Bilgileri

ÖZ

Songül Bostancı
Bilim Uzmanı, Eskişehir
Osmangazi Üniversitesi,
bostanjisngl@gmail.com

Eyüp Artvinli
Prof. Dr., Eskişehir Osmangazi
Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,
eartvinli@ogu.edu.tr

Leyla Dönmez
Arş. Gör., Eskişehir Osmangazi
Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,
leyla.donmez@ogu.edu.tr

Bu araştırma, sosyal bilgiler öğretmenlerinin hizmet öncesinde alan bilgisi, meslek bilgisi ve öğretim programı amaçları bazında alınan eğitimin yeterlilik düzeyini belirlemeyi ve bu alanlara yönelik yeni bir eğitime ihtiyaç duyma düzeyini tespit etmeyi amaçlamaktadır. Araştırma, betimsel nitelikte ilişkisel tarama modelinde nicel bir araştırmadır. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin hizmet öncesi aldıkları eğitimleri çeşitli değişkenlere göre karşılaştıran veri toplama aracı, Hatay ilinde görev yapan sosyal bilgiler öğretmenlerine uygulanmıştır. Elde edilen bulgulara göre sosyal bilgiler öğretmenleri; “sosyal bilgiler” konularında ve “meslek bilgisi” konularında yeni bir eğitime “orta düzeyde” ihtiyaçları olduğunu belirtmişlerdir. Sosyal bilgiler öğretmenleri, bilgi teknolojisi, medya ve ekonomi gibi konular ile proje geliştirme, bilgi-teknolojilerinin etkin kullanımı ve özel gereksinimli bireyleri dikkate alan uygulamalara yönelik eğitime ihtiyaçları olduğunu belirtmişlerdir. Bu doğrultuda, öğretmenlerin hizmet içi ihtiyaçları tespit edilerek hizmet öncesi bağlamında fakültelerdeki lisans ders programlarının bu ihtiyaç analizlerine göre güncellenmesi önerilmektedir.

Makale Bilgileri

ABSTRACT

Anahtar Kelimeler
Sosyal Bilgiler Eğitimi
Hizmet Öncesi Eğitim
Öğretmen Eğitimi

Keywords
Social Sciences Education
Pre-Service Education
Teacher Education

Makale Geçmişi
Geliş: 13.02.2023
Düzeltilme: 13.03.2023
Kabul: 22.03.2023

This research aims to determine the level of sufficiency of the education received on the basis of pre-service education on subject matter, professional knowledge and the objectives of the curriculum of social sciences education, and to determine the level of the need for a new in-service education for these fields. This research is quantitative research with a descriptive relational survey model. In this context, the data collection tool that compares the pre-service education of social sciences teachers based on various variables applied to the social sciences teachers working in Hatay city. Depending on the findings, social sciences teachers stated that they need a new training in terms of “social sciences knowledge” and “professional knowledge” in a “medium level”. On the other hand, social sciences teachers stated that they need training on the subjects such as information technology, media and economy as well as on the project development, effective use of the information technologies, and practices that take into account individuals with special needs. In this direction, it is recommended to determine the needs of the teachers in service and to update the undergraduate curricula in the faculties in the context of pre-service education based on these needs analysis.

* Bu çalışma, ikinci yazar danışmanlığında birinci yazar tarafından yazılan tezden üretilmiştir. Üçüncü yazar çalışmadaki veri toplama aracının geliştirilmesi ve bulgular kısmında veri analizi için çalışmıştır.

Makale Türü

Araştırma

Önerilen Atıf

Bostancı, S., Artvinli, E. & Dönmez, L. (2023). Sosyal bilgilerde öğretmen eğitimi: Öğretmenlere göre hizmet öncesi eğitimin yeterlilik düzeyi. *TEBD*, 21(1), 580-602. <https://doi.org/10.37217/tebd.1250444>

Giriş

Değişim, toplumlar için kaçınılmaz bir olgudur. Değişim ise toplumlar için gelişimi sağladığı ölçüde önemlidir ve bunun yollarından birisi de eğitimidir. Nihayetinde “eğitim, toplumun eğitim gereksinimi için ortaya çıkmış” olmanın yanında, toplumu etkileyen ve toplumun yapısından etkilenen bir döngü içerisinde (Ada ve Küçükali, 2016, s. 188). Eğitim sistemi de toplumun kendisine olan güvenini yitirmemesi için, herkese ilgi ve yetenekleri doğrultusunda kendini yetiştirme ve geliştirme fırsatı vermesi gerekmektedir (Özden, 2013, s. 2). Bu bağlamda toplumlar gelişime ayak uydurmak, varlıklarını sürdürmek ve küresel dünyanın gerekliliklerini yerine getirmek adına eğitim kalitesinin yükseltilmesine ihtiyaç duymaktadırlar.

Eğitim kalitesinin artırılmasına yönelik olarak eğitim programları yenilenmekte, müfredatta değişiklik ve güncellemeler yapılmakta, öğretmen ve öğrenci rolleri yenilenen durumlara göre şekillenmektedir. Bu değişiklikler bütün ülkelerde “küresel birey” (Doğan, 2011, s. 406) olarak tanımlanan insan niteliklerine ulaşmada ve “eğitimin verimliliğini ve kalitesini nasıl artırabiliriz?” sorusuna en etkili yanıtı verebilmek adına yapılmaktadır. Buradan hareketle bazı ülkelerde eğitime ayrılan kaynakların ve eğitim harcamalarının daha fazla, bazı ülkelerde ise eğitim sürelerinin daha az veya daha çok olduğunu görmek mümkündür. Nitekim Slovenya ve Hırvatistan’da orta-öğretime ayrılan kaynakların ve harcamaların fazla olduğu (Kılıçaslan ve Yavuz, 2019); Türkiye’de ise yıllık toplam eğitim süresinin, Ekonomik Kalkınma ve İş birliği Örgütü ortalamasının altında olduğu (Organisation for Economic Cooperation and Development [OECD], 2017) görülmektedir. Diğer yandan eğitim sistemindeki yapılanmaların etki alanlarını inceleyen Hanushek ve Woessmann (2007) tarafından yapılan çalışmada, ekonomik büyüme oranı ile eğitim süresi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığını, nitelikli bir eğitim ile ekonomik büyümenin arttığı belirtilmektedir. Yani toplumsal ve ekonomik alanlardaki olumlu gelişmelerin, eğitime ayrılan kaynaklardan ve sürelerden ziyade eğitimin niteliği ile bağlantılı olduğu ortaya koyulmuştur.

Hedeflenen eğitim kalitesine ulaşmış ülkelere bakıldığında ise PISA projesinde Finli öğrencilerin elde ettiği başarının arkasında hizmet öncesi ve hizmet içi öğretmen eğitimine verilen önemin, ayrılan zamanın ve bütçenin ön planda olduğu görülmektedir (Eraslan, 2009). Sonuç olarak, eğitimde başarıyı yakalamış bu ülkeler, öğretmen yetiştirme süreçlerini asıl önemli nokta olarak görmüş ve bu alanda niteliğin artırılmasının gerekliliği içinde olmuşlardır (Artvinli, 2010, s. 2).

Kuşkusuz eğitim sisteminin niteliğinin, öğretmenlere ve öğretmenlerin eğitimine bağlı olduğunu söylemek mümkündür. Bruner (1977, s. 15) de bir eğitim programının başarısının öncelikle onu uygulayacak olan öğretmenler tarafından anlaşılmasına ve benimsenmesine bağlı olduğunu ifade ederken öğretmen eğitiminin eğitim kalitesinin temelini oluşturmadaki etkisine dikkat çekmektedir. Bu

araştırma kapsamında da sosyal bilgiler öğretmen eğitimi konusu incelenmiş, ancak bu konunun alanyazında çok az farklı açılardan yer aldığı tespit edilmiştir. Örneğin çoğu araştırmacı (Akhan, 2015a; Akşit, 2011; Yılmaz, 2010; Yılmaz ve Tepebaş, 2011), araştırmalarında sosyal bilgiler eğitimcilerinin alanda gördükleri sorunları ve daha etkin öğretmen olmak için çözüm önerilerini ortaya koymayı amaçlamışlardır. Hizmet öncesinde lisans programlarının değerlendirildiği çalışmalarda, programın içeriğinin yetersiz ve uygulanmasında çeşitli sorunların olduğu, seçmeli derslerin Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından belirlenmesinin ilgi ve ihtiyaçları karşılamayacağı, sosyal bilgiler dersinin alan bilgisi yönünden daha donanımlı hale getirilmesi, öğretmenlik uygulaması dersinin dördüncü sınıfla sınırlı kalmaması gerektiği önerilmiştir (Akhan, 2015; Yılmaz, 2010). Hizmet içi eğitim programlarının değerlendirildiği çalışmalarda ise hizmet içi eğitim etkinliklerinin kendi alanları için gereksiz görüldüğü, üniversitede teorik olarak öğrenilen bilgilerin uygulama yaparak kazandıkları bilgilerden farklı olduğu, lisans öğrenimlerinin öğretmenlik mesleğini icra ettikleri süreçlere hazırlama açısından yeterli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (Akhan, 2015a; Akşit, 2011; Yılmaz ve Tepebaş, 2011). Dolayısıyla bu tür durumlarda öğretmen adaylarının deneyim kazanmalarını bekleyerek binlerce öğrencinin nitelikli eğitim alma imkânının da olamayacağı göz önüne alınmalıdır.

Sosyal Bilgiler Eğitiminde Hizmet Öncesi Eğitim

Sosyal bilgiler öğretmeni yetiştirme sürecindeki yapılanmalar incelendiğinde 1968 yılından beri öğretim programlarında yer alan sosyal bilgiler dersi lisans programı üç defa güncellenmiştir. Çağın ihtiyaçları doğrultusunda güncellenen sosyal bilgiler öğretmenliği lisans programına uygun olarak da öğretmen yeterlilikleri belirlenmiştir. Bu yeterlilikler alan bilgisi, meslek bilgisi ve pedagojik yeterlilikler çerçevesinde oluşturulmuştur.

Nitekim 1998 yılında hazırlanan sosyal bilgiler lisans programı öğretmen istihdamını artırmak adına yan alan uygulamasına tabi tutulmuştur. Bir başka deyişle, sosyal bilgiler öğretmenliği lisans programından mezun olan öğretmenlere, mezun olduklarında Türkçe dersi verebilecekleri şekilde lisans programları oluşturulmuştur. Ancak öğretmen yetiştiren kurumların sayısının artması ile 2005 yılında alınan karar doğrultusunda eğitim fakülteleri mezunlarının yan alan ataması ortadan kaldırılmıştır. 1998 yılında uygulanan sosyal bilgiler lisans programı 2006 yılında değiştirilmiş (YÖK, 2007) ve daha sonra 2018 yılında güncellenmiştir. Daha sonra ise 10.08.2020 tarihli Yükseköğretim Genel Kurulu toplantısında öğretmenlik programlarındaki derslerin, müfredatların ve kredilerin belirlenmesinde, yükseköğretim kurumlarının ilgili kurullarının yetkilendirilmesine karar verilmiş olup bu tarihten itibaren programların güncellenmesi ilgili kurulların kendi takvim, imkân ve amaçlarına bırakılmıştır.

2006 yılı sosyal bilgiler öğretmenliği lisans programı kuramsal bilgi ağırlıklı ve genel kültürü ön plana çıkararak bir yaklaşımla hazırlanmıştır. 2018 yılı sosyal bilgiler öğretmenliği lisans programı (YÖK, 2018) ise öğretmenlik meslek bilgisini önemseyen ve bu doğrultuda alan bilgisi, öğretmenlik meslek bilgisi kazandırılmasını hedefleyen bir yaklaşımla hazırlanmıştır. Bu bakımdan en son 2018 yılında güncellenen sosyal bilgiler öğretmenliği lisans programında, meslek bilgisi ders saatleri artırılmış, genel kültür ve alan bilgisi ders saatleri azaltılmıştır. Yine seçmeli ders sayısı artırılmış ve öğretmen adaylarının ilgi ve ihtiyaçlarına yönelik çeşitlilik artırılmıştır. Örneğin, 2016 yılında bireysel farklılıkları dikkate alan uygulamalara yönelik “Özel Eğitim” adı altında lisans programında yer alan seçmeli ders, 2018 yılında, “Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu”, “Öğrenme Güçlüğü”, “Öğretimi Bireyselleştirme ve Uyarlama” ve “Kapsayıcı Eğitim” dersleri olarak ayrı seçmeli dersler oluşturulmuştur. Bununla birlikte, 2018 yılı lisans programı 21. yüzyıl becerilerini geliştirmeyi ve iletmeyi hedefleyen bir anlayışla hazırlanmıştır. Ancak uygulama kısmı kişisel inisiyative bırakıldığından, uygulama sürecine ilişkin etkili ve verimli çözümlere ihtiyaç duyulduğu araştırmacılar tarafından ifade edilmiştir (Akarsu, Yılmaz ve Geçit, 2020; Turan, 2018).

2018 yılı lisans programlarının güncellenmesi sırasında daha önce sosyal bilgiler öğretmenliği lisans programında yer alan, “Eskiçağ Tarihi ve Uygarlığı, Çağdaş Dünya Tarihi, Ülkeler Coğrafyası, Sosyal Psikoloji, Arkeoloji, Sosyoloji, Felsefe, Temel Hukuk, Sanat ve Estetik, İnsan İlişkileri ve İletişim, Ekonomi, Günümüz Dünya Sorunları, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı, Sosyal Proje Geliştirme, Drama, Meslek Bilgisi Okul Deneyimi, Program Geliştirme, Bilgisayar” gibi dersler zorunlu ders programından çıkarılmıştır (Sağdıç, 2018). Akarsu vd.’nin (2020) ifade ettiği gibi disiplinler arası bir ders olan sosyal bilgiler dersinin bu özelliği çoğunlukla kısıtlanmış ve teknoloji ile eğitimin içe olduğu bir dönemde Bilgisayar dersi zorunlu bir ders olmaktan çıkarılmıştır.

Sonuç olarak bu programların verimliliği ve öğretmenlerin sahip olduğu yeterliliklerin ölçülmesi öğretmenler tarafından ne kadar benimsendiğine ve uygulandığına da bağlıdır (Güler, 2003, s. 72). Araştırmanın başında da bahsedildiği gibi bir eğitim sisteminin verimliliği onu uygulayacak öğretmenlere bağlıdır. Bu bakımdan öğretmen eğitimi süreçleri niteliği yüksek bir sisteme gerek duymaktadır.

Bu nedenlerle öğretmenlerin gerçek ihtiyaçlarının belirlenmesi ve bu doğrultuda yapılanmaların sağlanması nitelikli eğitimin oluşmasında fayda sağlayacaktır. Ayrıca öğretmen ve eğitim süreci bir bütündür. Bu durum öğretmen eğitim süreçlerinin beraber incelenmesi gerektiği sonucunu doğurmaktadır. Sosyal bilgiler öğretmen eğitimi süreçlerinin hizmet öncesi ve hizmet içi olarak karşılaştırıldığı ve aradaki farkların ortaya konulduğu araştırmalara alanyazında rastlanmaması ve alanyazındaki araştırmaların sonuçlarının, sosyal bilgiler öğretmen eğitiminde hala bir eksiklik

olduğuna vurgu yapması, sosyal bilgiler öğretmenlerinin ihtiyaçlarının belirlenmesi gerektiğine de işaret etmektedir. Sonuç olarak etkili ve güncel bir sosyal bilgiler öğretmen eğitiminin planlanması açısından görev başındaki sosyal bilgiler öğretmenlerinin hizmet öncesi aldıkları eğitimin, göreve başladıktan sonra ne düzeyde yeterli olduğunun bilinmesine ihtiyaç vardır.

Bu amaçla araştırmanın problem cümlesini, “Sosyal bilgiler öğretmenlerinin hizmet öncesi aldıkları eğitimin yeterlilik düzeyi ile yeni bir eğitime ihtiyaç duyma düzeyi nedir?” sorusu oluşturmaktadır. Yukarıdaki ana problem cümlesine şu alt problemlerle yanıt aranmıştır:

1. Sosyal bilgiler öğretmenlerine göre sosyal bilgiler konuları, öğretmenlik meslek bilgisi konuları ve sosyal bilgiler dersi programının amaçlarına ilişkin aldıkları hizmet öncesi eğitimin yeterlilik düzeyi nedir?
2. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin, sosyal bilgiler konuları, öğretmenlik meslek bilgisi konuları ve sosyal bilgiler dersi programının amaçları boyutlarına ilişkin aldıkları hizmet öncesi eğitimin yeterlilik düzeyi ile aynı konularda yeni bir eğitime ihtiyaç duyma düzeyleri arasında bir fark var mıdır?

Yöntem

Araştırma Deseni

Bu çalışma, betimsel nitelikte ilişkisel tarama modelinde gerçekleştirilmiş nicel bir araştırmadır. Tarama, “geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle tespit etmeyi amaçlayan araştırma modelidir” (Karasar, 2017, s. 109). Yani araştırmaya konu olan mevcut durum olduğu gibi aktarılır ve değiştirme çabası gösterilmez. Burada önemli olan nokta durumu uygun bir biçimde gözlemlemek, incelemek ve belgeleyebilmektir. Genel olay taramaları sınıflandırma grubunda yer alan ilişkisel tarama modeli ise “iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişimin varlığını ve derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir”. Bu araştırma modeli ile değişkenlerin beraber değişip değişmediği veya değişme varsa bunun nasıl olduğu saptanmaya çalışılır (Karasar, 2017, s. 109-114). Bu bakımdan araştırmada başta sosyal bilgiler öğretmenlerinin hizmet öncesi aldığı eğitime ilişkin “sosyal bilgiler konuları-öğretmenlik meslek bilgisi-sosyal bilgiler dersi öğretim programı amaçları” boyutundaki görüşleri ve bu konularda yeni bir eğitime ihtiyaç duyma düzeyi tespit edilmeye çalışılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2020-2021 eğitim-öğretim yılı Hatay il merkezi ve ilçelerinde ilköğretim okullarında görev yapan sosyal bilgiler öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplanması amaçlanan Hatay ilinde bulunan ortaokulların sayısı 396 ve bu okullarda görev yapan sosyal bilgiler öğretmenlerinin sayısı 589’dur (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2020).

Araştırmacılar tarafından geliştirilen veri toplama aracı, 2020-2021 eğitim-öğretim yılının bahar yarıyılında Hatay ilinde görev yapan 589 sosyal bilgiler öğretmenine gönderilmiş olup evrenden örneklem alma yoluna gidilmemiştir. Ölçme aracına yalnızca 200 öğretmen yanıt vermiştir. Ölçme aracı uygulamasına katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin demografik özelliklerinin frekans ve yüzde dağılımları Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Ölçme Aracına Yanıt Veren Öğretmenlerin Demografik ve Mesleki Özellikleri

<i>Özellikler</i>	<i>Dağılımlar</i>	<i>n</i>	<i>%</i>
Cinsiyet	Kadın	82	41,0
	Erkek	118	59,0
Görev Yeri	İl Merkezi	56	28,0
	İlçe Merkezi	95	47,5
	Köy	49	24,5
Öğrenim Durumunuz	Lisans	179	89,5
	Yüksek Lisans	21	10,5
Okuttuğunuz Sınıftaki Öğrenci Sayısı	10-20	31	15,5
	21-30	116	58,0
	31-40	46	23,0
	41 ve Üzeri	7	3,5
Hizmet Yılı	1-5	63	31,5
	6-10	44	22,0
	11-15	44	22,0
	16-20	27	13,5
	Toplam	200	100

Veri Toplama Aracı

Bu çalışmada verilerin toplanması için iki bölümden oluşan bir ölçme aracı geliştirilmiştir. Birinci bölümde sosyal bilgiler öğretmenlerinin demografik özelliklerini belirlemeye yönelik “Öğretmenlerin Demografik Bilgileri” ikinci bölümde ise sosyal bilgiler öğretmenlerinin hizmet öncesi ve hizmet içinde aldıkları eğitimleri çeşitli değişkenlere göre karşılaştıran ve ihtiyaç analizini hedefleyen sorular yer almaktadır.

Araştırma kapsamında oluşturulan formun birinci bölümü, sosyal bilgiler öğretmenlerinin cinsiyet, öğrenim durumu, hizmet yılı, sınıflardaki öğrenci mevcudu, görev yapılan yerleşim bölgesi değişkenlerini belirlemeye yönelik maddelerden oluşmaktadır. Formun ikinci bölümü ise sosyal bilgiler öğretmenlerinin hizmet öncesi öğretim programı amaçlarına, alan bilgisine, öğretmenlik meslek bilgisine yönelik sahip olduklarını düşündükleri yeterlilik düzeyini belirlemek ve geleceğe yönelik ihtiyaç duydukları eğitim ihtiyacı analizini yapabilmek için geliştirilmiştir.

Ölçme aracının ikinci bölümü olan “Sosyal Bilgiler Öğretmen Eğitimi İhtiyacı Ölçme Aracı” soruları kendi içinde üç başlığa ayrılmıştır. İlk aşamada “Sosyal Bilgiler Dersi Konularında” üniversite eğitimi süresince alınan eğitimin yeterlilik düzeyi; ikinci aşamada, “Öğretmenlik Meslek Bilgisi” hususunda üniversite eğitimi süresince alınan eğitimin yeterlilik düzeyini kapsamaktadır. Ölçme

aracının bu kısmında yer alan sorular, 2007 yılında Temel Eğitime Destek Programı (TEDP) tarafından güncellenen öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri ve yine 2017 yılında MEB-Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü tarafından belirlenen sosyal bilgiler öğretmenlerinin özel alan yeterliliklerine göre oluşturulmuştur (MEB, 2017). Bu kısımdaki sorular toplamda 26 maddeden oluşmaktadır. Üçüncü aşamada ise “Sosyal Bilgiler Dersi Programının Amaçları” hususunda üniversite eğitimi süresince alınan eğitimin yeterlilik düzeyi soruları yer almıştır. Bu aşamada yer alan sorular ise 2018 sosyal bilgiler dersi öğretim programı amaçlarının (MEB, 2018) soru haline getirilmesinden elde edilmiştir. Bu üçüncü aşamada 18 maddeden oluşan sorular yer almıştır.

Toplamda 66 soruluk bir madde havuzu oluşturulduktan sonra ilgili ölçme aracı, sosyal bilgiler alanında uzman üç akademisyen, dört sosyal bilgiler öğretmeni ile ölçme aracının açıklık ve anlaşılabilirlik ölçütleri açısından iki ölçme değerlendirme uzmanı tarafından değerlendirilmiştir. Uzman görüşlerine dayalı olarak ölçme aracı sorularının daha anlaşılır olması için bu yönde düzenleme yapılmış ve ölçme aracına son hali verilmiştir. 5’li Likert tipinde hazırlanan ölçme aracının geçerlilik ve güvenilirlik çalışması için Hatay ili dışında görev yapan 77 sosyal bilgiler öğretmenine ön uygulama yapılmıştır. Bu ön uygulama sonucu Cronbach Alpha=0,987 ve KMO değeri, .612 olarak bulunmuştur. Barlett bütünlük testi sonucu ise .00 olarak tespit edilmiştir.

Verilerin Toplanması

Ölçme aracı, 2020-2021 eğitim-öğretim yılı bahar yarıyılında alınan resmi araştırma izni sonrasında Hatay ilinde Millî Eğitim Bakanlığına bağlı ortaokullarda görev yapan sosyal bilgiler öğretmenlerine uygulanmıştır. Dünyayı ve ülkemizi her açıdan etkileyen salgın sürecinden dolayı ölçme aracına yalnızca internet üzerinden erişim sağlanabilmiştir. Yine bu sebepten dolayı yalnızca okul müdürleri ile iletişim kurulmuş ve ölçme aracı linki MEB araştırma izin belgesi ve etik kurul izin belgesi ile okul müdürüne teslim edilerek ölçme aracının okullardaki sosyal bilgiler öğretmenlerine ulaşması sağlanmıştır.

Verilerin Analizi

Öğretmenlerden elde edilen veriler SPSS kullanılarak çözümlenmiştir. Öğretmenlerin ölçme aracındaki bilgilerine ait analizlerde frekans (f) ve yüzde (%) gibi istatistiksel değerler hesaplanmıştır. Öğretmenlerin ölçme aracından aldıkları puanların, öğretmen görüşleri arasında farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için ikili değişkenler (cinsiyet, öğrenim durumu) için t-testi, üç ve daha fazla olan değişkenler için ise (hizmet yılı, sınıflardaki öğrenci mevcudu, görev yapılan yerleşim bölgesi) tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Gruplar arasında fark bulunduğu farklılığın hangi gruplar arasında gerçekleştiğini tespit etmek için Scheffe testleri uygulanmıştır.

Gruplar arasında normal dağılım özelliği göstermeyen gruplar için non-parametrik tekniklerden Games-Howell kullanılmıştır.

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin öğretmen eğitimi ihtiyaç analizinin tespiti için yapılan bu araştırmada, demografik değişkenler gruplandırılmış ve ölçme aracı 5'li Likert sistemiyle puanlanmıştır. Ölçme aracında bulunan cümlelerin karşısında yer alan seçenekler ve buna ilişkin puan aralıkları aşağıdaki gibidir (Bulut, 2006).

Tablo 2. Ölçme Aracı Likert Tipi Tablosu

<i>Seçenekler</i>	<i>Puan</i>	<i>Puan Aralıkları</i>
Hiç	1	1.00-1.80
Düşük	2	1.81-2.60
Orta	3	2.61-3.40
Yüksek	4	3.41-4.20
Çok yüksek	5	4.21-5.00

p<.05

Bulgular

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Hizmet Öncesi Eğitime İlişkin Görüşleri

Bu bölümde “Sosyal bilgiler öğretmenlerine göre sosyal bilgiler konuları, öğretmenlik meslek bilgisi konuları ve sosyal bilgiler dersi programının amaçlarına ilişkin aldıkları hizmet öncesi eğitimin yeterlilik düzeyi nedir?” alt probleminden elde edilen bulgular yer almaktadır. Üniversite eğitimi süresince alınan “sosyal bilgiler konularının” değerlendirilmesine ilişkin frekans (f), yüzde (%) ve ortalama ($\bar{x}$) verilerine Tablo 3’te yer verilmiştir.

Tablo 3. Hizmet Öncesinde “Sosyal Bilgiler Konularında” Alınan Eğitimin Yeterlilik Düzeyine İlişkin Öğretmen Görüşleri

A) Üniversite eğitiminiz süresince “sosyal bilgiler dersi konularında” aldığınız eğitimin yeterlilik düzeyi nedir?	<i>Seçenekler</i>										$\bar{x}$
	<i>Hiç</i>		<i>Düşük</i>		<i>Orta</i>		<i>Yüksek</i>		<i>Çok yüksek</i>		
	<i>f</i>	<i>%</i>	<i>f</i>	<i>%</i>	<i>f</i>	<i>%</i>	<i>f</i>	<i>%</i>	<i>f</i>	<i>%</i>	
İnsan İlişkileri ve İletişim	6	3,0	28	14	93	46,5	69	34,5	4	2	3,18
İnsan Hakları ve Demokrasi	8	4	35	17,5	80	40	64	32	13	6,5	3,19
Medya Okuryazarlığı	27	13,5	68	34	62	31	39	19,5	4	2	2,62
İslam Öncesi Türk Kültürü ve Tarihi	1	5	27	13,5	71	35,5	84	42,0	16	8	3,43
Türk-İslam Devletleri Tarihi ve Kültürü	2	1	27	13,5	86	43	68	34	16	8	3,34
Orta Çağ Tarihi	4	2	30	15	83	41,5	70	35	13	6,5	3,29
Osmanlı Tarihi	3	1,5	33	16,5	63	31,5	76	38	25	12,5	3,43
Türk Kültür Coğrafyası	2	1	40	20	76	38	61	30	21	10	3,29
Yeni ve Yakın Çağ Tarihi	5	2,5	36	18	72	36	74	37	13	6,5	3,27
Ekonomi ve Girişimcilik	19	9,5	56	28	82	41	35	17,5	7	3,5	2,77
Çevre Eğitimi	18	9	36	18	67	33,5	61	30,5	16	8,0	3,10
Nüfus ve Göç	5	2,5	28	14	71	35,5	72	36	23	11,5	3,40

Harita Bilgisi ve Uygulamaları	7	3,5	31	15,5	72	36	72	36	17	8,5	3,30
Siyasi Coğrafya ve Türkiye Jeopolitiği	6	3	28	14	75	37,5	64	32	27	13,5	3,39
Türkiye Beşerî ve Ekonomik Coğrafya	7	3,5	18	9	66	33	78	39	31	15,5	3,54
Türkiye Fiziki Coğrafyası	8	4	18	9	66	33	81	40	27	13,5	3,50
Afetler ve Afet Yönetimi	18	9	44	22	74	37	50	25	14	7	2,99
Bilim, Teknoloji ve Toplum	24	12	40	20	83	41,5	36	18	17	8,5	2,91
Karakter ve Değer Eğitimi	24	12	34	17	75	37,5	52	26	15	7,5	3,00
Günümüz Dünya Sorunları	10	5	42	21	67	33,5	62	31	19	9,5	3,19
Küreselleşme ve Toplum	13	6,5	47	23,5	75	37,5	49	24,5	16	8	3,04
Arkeoloji ve Sanat Tarihi	9	4,5	41	20,5	75	37,5	58	29	17	8,5	3,16

Üniversite eğitimi süresince alınan “sosyal bilgiler konularına” ilişkin sosyal bilgiler öğretmen görüşlerinin değerlendirildiği bu bölümde, genelin ortalamaları ($\bar{x}$ =3,19) olup, eğitimi “orta” düzeyde yeterli bulmuşlardır. Yine sosyal bilgiler konularında alınan eğitimin yeterlilik düzeyine ilişkin en az işaretlenen yüksek ve çok yüksek maddeleri incelendiğinde; %21 oranında en az yeterlilik “Ekonomi ve Girişimcilik”, ardından %21,5 oranı ile “Medya Okuryazarlığı” ve %26,5 oranı ile “Bilim, Teknoloji ve Toplum” konularına aittir.

Üniversite eğitimi süresince alınan “öğretmenlik meslek bilgisinin” değerlendirilmesine ilişkin frekans (f), yüzde (%) ve ortalama ($\bar{x}$) verilerine Tablo 4’te yer verilmiştir.

Tablo 4. Hizmet Öncesinde “Öğretmenlik Meslek Bilgisi Konularında” Alınan Eğitimin Yeterlilik Düzeyine İlişkin Öğretmen Görüşleri

B) Üniversite eğitiminiz süresince öğretmenlik meslek bilgisi konularında aldığınız eğitimin yeterlilik düzeyi nedir?	Seçenekler										$\bar{x}$
	Hiç		Düşük		Orta		Yüksek		Çok Yüksek		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	3,13
Sosyal Bilgiler Öğretim Programının Yapısı	6	3	34	17	84	42	62	31	13	6,5	3,21
Sosyal Bilgiler Öğretim Sürecinin Planlanması	4	2	39	19,5	81	40,5	60	30	13	6,5	3,19
Sosyal Bilgilerde Öğrenme Ortamının Düzenlenmesi	4	2	40	20	86	43	57	28,5	12	6	3,16
Sosyal Bilgilerde Etkili Öğretim, Yöntem ve Teknikleri	5	2,5	37	18,5	85	42,5	59	29,5	14	7	3,20
Bilgi-İletişim Teknolojilerinin Etkin Kullanımı	13	6,5	54	27	79	39,5	46	23	8	4	2,91
Sosyal Bilgilerde Proje Geliştirme Teknikleri	28	9	53	26,5	81	40,5	39	19,5	8	4	2,82
Öğrencilerle Etkin İletişim Kurabilme	3	1,5	36	18	72	36	66	33	23	11,5	3,35
Sosyal Bilgilerde Etkili Olan Öğrenme Teorileri	7	3,5	46	23	84	42	50	25	12	6	3,07
Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Yer Alan Kazanımlara Uygun Etkinlik Tasarlama	12	6	38	19	87	43,5	47	23,5	16	8	3,08
Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Kazanım İçeriklerine Uygun Analiz Yapabilme	12	6	34	17	93	46,5	50	25	11	5,5	3,07
Özel Eğitime Gereksinim Duyan Öğrencileri Dikkate Alan Uygulama Yapabilme	28	14	51	25,5	75	37,5	36	18	10	5	2,74

Rehberlik	10	5	43	21,5	83	41,5	53	26,5	11	5,5	3,06
Sınıf Yönetimi	5	2,5	25	12,5	78	39	72	36	19	9,5	3,37
Öğrencilerin Eleştirel Becerilerini Geliştirebilme	10	5	41	20,5	75	37,5	58	29	14	7	3,12
Öğrencilerin Yaratıcı Düşünme Becerisini Geliştirebilme	12	6	36	18	80	40	62	31	10	5	3,11
Öğrencilerin İletişim ve Empati Becerisini Geliştirebilme	8	4	33	16,5	79	39,5	62	31	18	9	3,24
Öğrencilerin Problem Çözme Becerisini Geliştirebilme	6	3	43	21,5	80	40	60	30	10	5	3,12
Öğrencilerin Karar Verme Becerisini Geliştirebilme	7	3,5	46	23	77	38,5	60	30	10	5	3,10
Öğrencilerin Türkçeyi Doğru, Güzel ve Etkili Kullanma Becerisini Geliştirme	9	4,5	33	16,5	76	38	71	35,5	11	5,5	3,21
Öğrencilerin Girişimcilik Becerisini Geliştirme	14	7	42	21	84	42	53	26,5	7	3,5	2,98
Ölçme ve Değerlendirme Uygulamalarının Amaçlarını Belirleyebilme	4	2	31	15,5	84	42	68	34	13	6,5	3,27
Ölçme ve Değerlendirme Araç ve Yöntemlerini Kullanabilme	3	1,5	31	15,5	84	42	69	34,5	13	6,5	3,29
Öğretim Sürecinde Uygulanan Ölçme Aracından Elde Edilen Verileri Değerlendirebilme	5	2,5	32	16	88	44	64	32	11	5,5	3,22
Sosyal Bilgiler Derslerinde Öğrenilenleri Değerlendirme	4	2	27	13,5	89	44,5	66	33	13	6,5	3,28
Alternatif Ölçme ve Değerlendirme Yöntemlerini Kullanma	7	3,5	44	22	88	44	46	23	15	7,5	3,09
Öğretimde Planlama	6	3	35	17,5	85	42,5	60	30	12	6	3,18

Üniversite eğitimi süresince “öğretmenlik meslek bilgisi” konusunda alınan eğitime ilişkin sosyal bilgiler öğretmen görüşlerinin değerlendirildiği bu bölümde, genelinin ortalaması ($\bar{X}=3,13$) olup, eğitimi “orta” düzeyde yeterli bulmuşlardır. Yine meslek bilgisi konularında alınan eğitimin yeterlilik düzeyine ilişkin en az işaretlenen yüksek ve çok yüksek maddeleri incelendiğinde; %23 oranında en az yeterlilik “Özel Eğitime Gereksinim Duyan Öğrencileri Dikkate Alan Uygulama Yapabilme”, ardından %23,5 oranı ile “Sosyal Bilgilerde Proje Geliştirme Teknikleri” konularına aittir.

Üniversite eğitimi süresince alınan “sosyal bilgiler öğretim programı amaçları” değerlendirilmesine ilişkin frekans (f), yüzde (%) ve ortalama ($\bar{X}$) verilerine Tablo 5’te yer verilmiştir.

Tablo 5. Hizmet Öncesi Eğitimde “Sosyal Bilgiler Öğretim Programının Amaçları Konusunda” Alınan Eğitime İlişkin Öğretmen Görüşleri

C) Üniversite eğitiminiz süresince sosyal bilgiler öğretim programı amaçları konusunda aldığınız eğitimin yeterlilik düzeyi nedir?	Seçenekler										$\bar{x}$
	Hiç		Düşük		Orta		Yüksek		Çok Yüksek		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak vatanını ve milletini seven, haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren, millî bilince sahip birer vatandaş olarak yetişmelerini sağlama	1	5	19	9,5	56	28	88	44	36	18	3,69

Atatürk ilke ve inkılaplarının, Türkiye Cumhuriyeti'nin sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasındaki yerini kavrayıp demokratik, laik, millî ve çağdaş değerleri yaşatmaya istekli olmalarını sağlama	4	2	21	10,5	65	32,5	70	35	40	20	3,60
Hukuk kurallarının herkes için bağlayıcı olduğunu, tüm kişi ve kuruluşların yasalar önünde eşit olduğunu gerekçeleriyle bilmelerini sağlama	4	2	31	15,5	62	31	68	34	35	17,5	3,49
Türk kültürünü ve tarihini oluşturan temel öge ve süreçleri kavrayarak millî bilincin oluşmasını sağlayan kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesi gerektiğini kabul etmelerini sağlama	2	1	21	10,5	73	36,5	69	34,5	33	16,5	3,55
Yaşadığı çevre ile dünyanın genel coğrafi özelliklerini tanıyarak insan ile çevre arasındaki etkileşimi açıklamaları ve mekânı algılama becerilerini geliştirmelerini sağlama	4	2	23	11,5	76	38	71	35,5	26	13	3,46
Doğal çevrenin ve kaynakların sınırlılığının farkına varıp çevre duyarlılığı içerisinde doğal kaynakları korumaya çalışmaları ve sürdürülebilir bir çevre anlayışına sahip olmalarını sağlama	5	2,5	28	14	72	36	64	32	31	15,5	3,44
Doğru ve güvenilir bilgiye ulaşma yollarını bilen bireyler olarak eleştirel düşünme becerisine sahip olmalarını sağlama	6	3	34	17	74	37	64	32	22	11	3,31
Ekonominin temel kavramlarını anlayarak kalkınmada ve uluslararası ekonomik ilişkilerde millî ekonominin yerini kavramalarını sağlama	7	3,5	39	19,5	75	37,5	60	30	19	9,5	3,22
Çalışmanın toplumsal yaşamdaki önemine ve her mesleğin gerekli ve saygın olduğuna inanmalarını sağlama	7	3,5	25	12,5	77	38,5	62	31	29	14,5	3,40
Farklı dönem ve mekânlara ait tarihsel kanıtları sorgulayarak insanlar, nesnelere, olaylar ve olgular arasındaki benzerlik ve farklılıkları belirlemeleri, değişim ve sürekliliği algılamalarını sağlama	5	2,5	28	14	80	40	63	31,5	23	11,5	3,35
Bilim ve teknolojinin gelişim sürecini ve toplumsal yaşam üzerindeki etkilerini kavrayarak bilgi ve iletişim teknolojilerini bilinçli kullanmalarını sağlama	7	3,5	36	18	86	43	51	25,5	20	10	3,20
Bilimsel düşünmeyi temel alarak bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma ve üretmede bilimsel ahlaki gözetmelerini sağlama	9	4,5	29	14,5	81	40,5	60	30	21	10,5	3,27

Toplumsal ilişkileri düzenlemek ve karşılaştığı sorunları çözmek için temel iletişim becerileri ile sosyal bilimlerin temel kavram ve yöntemlerini kullanabilmelerini sağlama	5	2,5	31	15,5	85	42,5	61	30,5	17	8,5	3,27
Katılımın önemine inanmaları, kişisel ve toplumsal sorunların çözümü için görüşler belirtmelerini sağlama	4	2	32	16	83	41,5	60	30	21	10,5	3,31
İnsan hakları, ulusal egemenlik, demokrasi, laiklik, cumhuriyet kavramlarının tarihsel süreçlerini ve günümüz Türkiye'si üzerindeki etkilerini kavrayarak yaşamını demokratik kurallara göre düzenlemelerini sağlama	2	1	30	15	71	35,5	68	34	28	14	3,45
Millî, manevi değerleri ile evrensel değerleri benimseyerek erdemli insan olmanın önemini ve yollarını bilmelerini sağlama	2	1	23	11,5	72	36	76	38	26	13	3,50
Ülkesini ve dünyayı ilgilendiren konulara duyarlılık göstermelerini sağlama	3	1,5	29	14,5	73	36,5	66	33	29	14,5	3,44
Özgür birer birey olarak fiziksel, duygusal özelliklerinin; ilgi, istek ve yeteneklerinin farkına varmasını sağlama	6	3	32	16	76	38	60	30	25	12,5	3,33

Üniversite eğitimi süresince “sosyal bilgiler öğretim programının amaçları” konusunda alınan eğitime ilişkin sosyal bilgiler öğretmen görüşlerinin değerlendirildiği bu bölümde, genelinin ortalaması ($\bar{X}=3,40$) olup, eğitimi “orta” düzeyde yeterli bulmuşlardır. Yine sosyal bilgiler öğretim programı amaçları konularında alınan eğitimin yeterlilik düzeyine ilişkin en az işaretlenen yüksek ve çok yüksek maddeleri incelendiğinde; %35,5 oranı ile “Bilim ve teknolojinin gelişim sürecini ve toplumsal yaşam üzerindeki etkilerini kavrayarak bilgi ve iletişim teknolojilerini bilinçli kullanmalarını sağlama” (%25,5 yüksek, %10 çok yüksek) konusuna aittir.

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Hizmet Öncesi Aldıkları Eğitim ile Hizmet İçinde Yeni Bir Eğitime İhtiyaç Duyma Düzeylerinin Karşılaştırılması

Bu bölümde, “sosyal bilgiler öğretmenlerinin hizmet öncesinde sosyal bilgiler konuları, öğretmenlik meslek bilgisi konuları ve sosyal bilgiler dersi programının amaçları boyutlarına ilişkin aldıkları eğitimin yeterlilik düzeyi ile aynı konularda yeni bir eğitime ihtiyaç duyma düzeyleri arasında bir fark var mıdır?” alt probleminde elde edilen bulgular yer almaktadır. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin, “sosyal bilgiler konularında” hizmet öncesinde aldıkları eğitim ile hizmet içinde yeni bir eğitime ihtiyaç duyma düzeyleri arasındaki farklılaşmayı belirlemek amacıyla Paired-Samples T-Testi (Bağımlı Grup T-Testi) yapılmış ve elde edilen sonuçlara Tablo 6’da yer verilmiştir.

Tablo 6. Sosyal Bilgiler Konularında Hizmet Öncesi ve Hizmet İçi Ortalama Puanların Paired-Samples T-Testi Sonuçları

<i>Ölçüm Konusu</i>	<i>N</i>	<i>$\bar{x}$</i>	<i>S</i>	<i>sd</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
Hizmet Öncesi Yeterlilik Düzeyi	200	3,19	.72	199	4,75	.000
Hizmet İçi İhtiyaç Düzeyi	200	2,80	.73			

*p<.05

Tablo 6 incelendiğinde ($p<.05$), öğretmenlerinin sosyal bilgiler konularında hizmet öncesinde aldıkları eğitimin yeterlilik düzeyi ile hizmet içinde yeni bir eğitime ihtiyaç duyma düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Hizmet öncesinde puan ortalaması 3,19 iken hizmet içi puan ortalaması 2,80'e düşmüştür. Bu sonuç, öğretmenlerin sosyal bilgiler konularında yeni bir eğitime ihtiyaç duyma düzeyinin düşük olduğu yönündedir.

Bununla birlikte, öğretmenlerin sosyal bilgiler konularında hizmet öncesi "Medya Okuryazarlığı" puan ortalaması 2,62 iken hizmet içinde yeni bir eğitime ihtiyaç duyma oranları 3,21'e yükselmiştir. Yine aynı şekilde "Ekonomi ve Girişimcilik" puanı ortalaması hizmet öncesinde 2,77 iken hizmet içinde 2,95'e yükselmiş, "Bilim, Teknoloji ve Toplum" puan ortalaması hizmet öncesinde 2,91 iken hizmet içinde 2,98'e yükselmiştir. Bulgular, hizmet öncesi sosyal bilgiler konularında alınan eğitimin yeterlilik düzeyi ile hizmet içi sürecinde bu konularda yeni bir eğitime ihtiyaç duyma düzeyleri arasındaki anlamlı farklılık yeni bir eğitime ihtiyaç duyulduğu yönündedir.

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin, "meslek bilgisine" ilişkin hizmet öncesinde aldıkları eğitim ile hizmet içinde yeni bir eğitime ihtiyaç duyma düzeyleri arasındaki farklılaşmayı belirlemek amacıyla Paired-Samples T-Testi (Bağımlı Grup T-Testi) yapılmış ve elde edilen sonuçlara Tablo 7'de yer verilmiştir.

Tablo 7. Meslek Bilgisine Yönelik Hizmet Öncesi ve Hizmet İçi Ortalama Puanların Paired-Samples T- Testi Sonuçları

<i>Ölçüm Konusu</i>	<i>N</i>	<i>$\bar{x}$</i>	<i>S</i>	<i>sd</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
Hizmet Öncesi Yeterlilik Düzeyi	200	3,13	.78	199	3,41	.001
Hizmet İçi İhtiyaç Düzeyi	200	2,81	.80			

*p<.05

Tablo 7 incelendiğinde ($p<.05$), öğretmenlerinin meslek bilgisine yönelik hizmet öncesinde aldıkları eğitimin yeterlilik düzeyi ile hizmet içinde yeni bir eğitime ihtiyaç duyma düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığın olduğu tespit edilmiştir. Hizmet öncesinde puan ortalaması 3,13 iken hizmet içi puan ortalaması 2,81'e düşmüştür. Bu sonuç, öğretmenlerin meslek bilgisine yönelik yeni bir eğitime ihtiyaç duyma düzeyinin düşük olduğu yönündedir.

Bununla birlikte, öğretmenlerin sosyal bilgiler meslek bilgisi konularında hizmet öncesi "Bilgi-İletişim Teknolojilerinin Etkin Kullanımı" puan ortalaması 2,91 iken, hizmet içinde yeni bir eğitime ihtiyaç duyma oranları 3,03'e yükselmiştir. Yine aynı şekilde "Sosyal Bilgilerde Proje Geliştirme

Teknikleri" puanı ortalaması hizmet öncesinde 2,82 iken hizmet içinde 3,01'e yükselmiş, "Özel Eğitime Gerekksinim Duyan Öğrencileri Dikkate Alan Uygulama Yapabilme" puan ortalaması hizmet öncesinde, 2,74 iken hizmet içinde 3,14'e yükselmiştir. Bulgular, hizmet öncesi meslek bilgisine ilişkin alınan eğitimin yeterlilik düzeyi ile hizmet içi sürecinde bu konularda yeni bir eğitime ihtiyaç duyma düzeyleri arasındaki anlamlı farklılık yeni bir eğitime ihtiyaç duyulduğu yönündedir.

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin, "sosyal bilgiler öğretim programının amaçlarına" ilişkin hizmet öncesinde aldıkları eğitim ile hizmet içinde yeni bir eğitime ihtiyaç duyma düzeyleri arasındaki farklılaşmayı belirlemek amacıyla Paired-Samples T-Testi (Bağımlı Grup T-Testi) yapılmış ve elde edilen sonuçlara Tablo 8'de yer verilmiştir.

Tablo 8. Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Amaçları Hizmet Öncesi ve Hizmet İçi Ortalama Puanların Paired-Samples T-Testi Sonuçları

<i>Ölçüm Konusu</i>	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>S</i>	<i>sd</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
Hizmet Öncesi Yeterlilik Düzeyi	200	3,40	.84	199	9,11	.000
Hizmet İçi İhtiyaç Düzeyi	200	2,53	.87			

*p<.05

Tablo 8 incelendiğinde, öğretmenlerin sosyal bilgiler öğretim programı amaçlarına yönelik hizmet öncesinde aldıkları eğitimin yeterlilik düzeyi ile hizmet içinde yeni bir eğitime ihtiyaç duyma düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur (p<.05). Hizmet öncesinde puan ortalaması 3,40 iken hizmet içi puan ortalaması 2,53'e düşmüştür. Bu sonuç, öğretmenlerin öğretim programına yönelik yeni bir eğitime ihtiyaç duyma düzeyinin düşük olduğu yönündedir.

Sonuç ve Tartışma

Sosyal bilgiler öğretmenleri hizmet öncesinde sosyal bilgiler konuları, öğretmenlik meslek bilgisi konuları ve sosyal bilgiler dersi programının amaçları boyutuna ilişkin aldıkları eğitimin yeterlilik düzeyinin "orta" düzeyde olduğunu belirtmişlerdir. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal bilgiler konularında en az eğitim aldıkları konuların ise %21 oranı ile "Ekonomi ve Girişimcilik", %21,5 oranı ile "Medya Okuryazarlığı" ve %26,5 oranı ile "Bilim, Teknoloji ve Toplum" konularına ait olduğunu belirtmişlerdir. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin meslek bilgisine ilişkin en az eğitim aldıkları konuların, %23 oranı ile "Özel Eğitime Gerekksinim Duyan Öğrencileri Dikkate Alan Uygulama Yapabilme", %23,5 oranı ile "Sosyal Bilgilerde Proje Geliştirme Teknikleri" olduğunu belirtmişlerdir. Yine sosyal bilgiler öğretim programı amaçları konularında alınan eğitimin en az yeterli görüldüğü konu %35,5 oranı ile "Bilim ve teknolojinin gelişim sürecini ve toplumsal yaşam üzerindeki etkilerini kavrayarak bilgi ve iletişim teknolojilerini bilinçli kullanmalarını sağlama" konusuna ait olduğunu belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin sosyal bilgiler konularında aldıkları eğitimlerin yeterliliklerine ilişkin görüşleri incelendiğinde, en yüksek yeterliliklerinin coğrafya konularına ait olduğu tespit edilmiştir. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin coğrafya konularına ait görüşleri yeni bir eğitime ihtiyaç duyulmadığı yönde anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç Sarıkaya (2015) tarafından yapılan araştırma ile de uyumluluk göstermektedir. Araştırma bulgularına göre sosyal bilgiler öğretmen adaylarının %54'ü coğrafya konularında alınan eğitimin yeterli olduğu görüşündedir. Araştırmaya katılan diğer öğretmenlerin görüşleri ise bu konulara yönelik eğitimlerinin orta veya düşük düzeyde yeterlilik gösterdiği yönündedir. Yine, coğrafya konularında alınan eğitimin yeterlilik oranına paralel olarak öğretmenler, bu alanlarda en az eğitime ihtiyaç duymaktadır.

Yine aynı şekilde sosyal bilgiler konularından Osmanlı tarihi ve İslam öncesi Türk kültürü ve tarihi konularında hizmet öncesinde alınan eğitimin yeterlilik düzeylerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin bu konulara yönelik görüşlerinin yeni bir eğitime ihtiyaç duyulmadığı yönde anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Er (2015) ile Ayaydın ve Aktaş (2020) tarafından yapılan araştırmalarda ise öğretmenler tarih konularının öğretiminde güçlük yaşadıkları, hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim süreçlerinin yetersiz olduğu görüşündedirler. Araştırmadaki sonuçların farklılığının ise okullardaki teknolojik ve ekonomik imkânların kısıtlılığından kaynaklandığı düşünülebilir. Çünkü yeterli bilgiye sahip olan bir öğretmen de ortaokuldaki öğrenciler için daha soyut konuları işlemede etkinliklere, filmlere veya müze gezilerine başvuramaya ihtiyaç duyabilir. Araştırmalardaki zıtlığa sebep olabilecek diğer ölçütlerden biri, Er (2015) tarafından yapılan araştırmadaki örneklem grubunun coğrafya öğretmenliği bölümü mezunlarından oluşması olabilir. Coğrafya öğretmenliği lisans programında tarih derslerinin az olması bu sonucu destekleyebilir. Araştırmalardaki zıtlığın bir diğer nedeni de Ayaydın ve Aktaş (2020) tarafından yapılan araştırma (görüşme formu) ile bu araştırmada kullanılan veri toplama araçlarının (ölçme aracı) ve yöntemlerinin farklı olması olarak düşünülebilir.

Sosyal bilgiler konularına yönelik hizmet öncesinde en az alınan eğitimde ekonomi ve girişimcilik konusu ön plana çıkmaktadır. Bu sonuç, Akhan (2015b) tarafından yapılan araştırmada elde edilen sonuca uygunluk göstermektedir. Akhan (2015b), sosyal bilgiler öğretmenlerinin ekonomi konularını işlemede kendilerine yeteri kadar güven duymadıkları sonucuna varmış, hizmet öncesinde ve hizmet içinde bu alana yönelik eğitimlerin artırılması gerektiğini vurgulamıştır. Yine Akhan'ın (2015b) araştırmasında örnekleme fırsat eşitliğine erişme imkânı orta düzeyde olan Antalya ilinden seçmiş olması, bu araştırmaya katılan öğretmenlerin şartları ve demografik özellikleri (cinsiyet ve öğrenim durumu) ile benzerlik göstermesi bulguların aynı yönde olmasında etkili olmuş olabilir. Araştırma sonuçlarının paralellik göstermesi, sosyal bilgiler öğretmenlerinin ekonomi ve girişimcilik

konusuna yönelik eğitim ihtiyaçlarının bulunduğu söylenebilir.

Sosyal bilgiler konularına yönelik hizmet öncesinde alınan eğitimlerin yeterliliklerine ilişkin en az alınan eğitimin medya ve okuryazarlık konusuna ait olduğu tespit edilmiştir. Ancak Özel (2018) ile Üztemur ve Avcı (2020), yaptıkları araştırmada öğretmenlerin, medya okuryazarlık düzeylerinin yüksek olduğu ve medya okuryazarlığı öğretimi konusunda kendilerini yeterli gördükleri sonucuna varmıştır. Buradaki farklılığın sebebi Özel'in (2018) araştırmasında da yer verdiği gibi öğretmenlerin üniversite eğitiminde bu dersi alıp almadığı değişkeni olduğu söylenebilir. Yine araştırmadaki farklılığın bir diğer sebebi de Özel (2018) ile Üztemur ve Avcı'nın (2020) araştırmalarında yer alan örneklem gruplarının yalnızca lisans eğitimi sürecinde bulunan sosyal bilgiler öğretmen adaylarını kapsaması olabilir. Görev başındaki öğretmenlerin ihtiyaçları hizmet öncesine göre farklılaşabileceğinden dolayı elde edilen sonuçların değişiklik gösterdiği söylenebilir.

Sosyal bilgiler konularına yönelik hizmet öncesinde alınan eğitimlerin yeterliliklerine ilişkin en az eğitimin bilim, teknoloji ve toplum konusuna ait olduğu tespit edilmiştir. Kılınç (2021) tarafından yapılan araştırmada ise sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal bilgiler öğretmen adaylarına göre bilim, teknoloji ve toplum öğrenme alanlarına yönelik bilgilerinin deneyimlere göre yeterli düzeyde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Buradan yola çıkılarak bu durumun hizmet öncesinde bilim, teknoloji ve toplum konusuna yönelik alınan eğitimin yeterlilik düzeyinin düşük çıkmasına ve hizmet içinde yeni bir eğitime ihtiyaç duyulmasına olduğu öngörülebilir.

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin meslek bilgisine ilişkin görüşleri değerlendirildiğinde, öğretmenlerin hizmet öncesinde alınan eğitimin yeterliliklerine ilişkin en az eğitimin bilgi- teknolojinin etkin kullanımı konusuna ait olduğu tespit edilmiştir. Gündoğan (2017) tarafından yapılan araştırmada da sosyal bilgiler öğretmenlerinde meslek yeterliliğine ilişkin eksiklikler görülmüştür. Araştırmalardaki sonuçların benzerliği araştırmaya katılım sağlayan öğretmenlerin demografik değişkenlerinin benzerlik göstermesinden kaynaklanmış olabilir. Yine bilgi ile teknolojinin iç içe olduğu bu çağda gerek üniversite eğitiminde gerekse hizmet içi süreçte bu tür uygulamaların az olması öğretmenlerin bilgi-teknoloji etkin kullanımı konusunda geride kaldığı söylenebilir. Ayrıca bu alana yönelik ihtiyacın oluşmasının diğer sebebi, okulların ekonomik kaynaklarının kısıtlı olması olarak gösterilebilir.

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin meslek bilgisine ilişkin görüşleri değerlendirildiğinde, öğretmenlerin hizmet öncesinde en az yeterliliğe sahip oldukları ve görüşlerinin hizmet içinde yeni bir eğitime ihtiyaç duyulduğu yönde anlamlı farklılık gösterdiği konulardan bir diğerinin de sosyal bilgilerde proje geliştirme konusuna ait olduğu tespit edilmiştir. Bu alana yönelik öğretmenlerin yeterliliklerinin ve ihtiyaçlarının belirlendiği çalışmaya rastlanmamıştır. Ancak Tatlı (2016) tarafından yapılan araştırmada, öğretmenler proje geliştirmenin bazı konulara uymadığını ve proje geliştirmek

için gerekli şartların yeterli düzeyde olmadığı görüşlerini dile getirmişlerdir.

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin meslek bilgisi konularından, özel eğitime gereksinim duyan öğrencileri dikkate alan uygulama yapabilme konusuna ilişkin görüşlerinin yeni bir eğitime ihtiyaç duyulduğu yönde anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bu araştırmaya paralel olarak, Akhan ve Sönmez (2018), araştırmalarında sosyal bilgiler öğretmenlerinin özel eğitim öğrencilerine yönelik yeterliliklerinin sınırlı-orta düzeyde olduğu sonucuna varmışlardır. Hizmet öncesi ve hizmet içi süreçlerinde bu alana yönelik eğitimlerin son derece az olması (Artvinli, 2021) sosyal bilgiler öğretmenlerinin de bu konudaki yeterlilik düzeylerinin artması gerektiği anlamı taşımaktadır. Sosyal bilgiler öğretim programı amaçlarına göre üniversitede alınan eğitimin yeterliliğine ilişkin görüşlerin yüksek olduğu tespit edilmiştir. Sosyal bilgiler öğretim programı amaçlarına ilişkin yeni bir eğitime ihtiyaç duyulmadığı konusunda anlamlı farklılık vardır.

Sosyal bilgiler öğretim programı amaçlarına yönelik öğretmenlerin yeterliliklerinin düzeyini tespit eden bir çalışmaya rastlanmamıştır. Ancak Topçu (2017) tarafından yapılan araştırmada sosyal bilgiler öğretmenlerinin bu amaçları öğrencilere kazandırma sürecinde sıkıntılar yaşadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bunun sebebi olarak öğretim programı kapsamının geniş olması ifade edilmiştir. Araştırmalardaki zıtlığın sebebi ise bu araştırmaya katılan öğretmenlerin öğretim yaptığı sınıf mevcudu (%58 oranında 21-30) ve görev yeri (%47,5 İlçe Merkezi) değişkenleri gibi imkânların daha iyi şartları taşıması olabilir.

Öneriler

1. Sosyal bilgiler öğretmenleri okullarda, özel eğitime gereksinim duyan öğrencilere yönelik eğitimde rehber öğretmenler ya da özel eğitim öğretmenleri ile iş birliği yapabilirler, bu konulardaki MEB merkezi HİE ve yerel HİE faaliyetlerine aktif katılım sağlayabilirler.
2. Sosyal bilgiler öğretmenleri okullarda bilgi teknolojilerinin etkin kullanımı adına bilişim teknolojileri dersi öğretmenleri ile iş birliği yapabilirler, bu konulardaki MEB merkezi HİE ve yerel HİE faaliyetlerine aktif katılım sağlayabilirler.
3. Gelecekte öğretmen olacak öğrencilerin öğretmen olmaları durumunda benzer konulara ihtiyaç duyabileceklerini dikkate alarak sosyal bilgiler öğretmenliği lisans programlarındaki derslerin seçilmesinde “eğitimde proje hazırlama”, “bilgi teknolojilerini etkin kullanma” gibi hizmet içinde eğitimine ihtiyaç duyulan alanlara ağırlık verilmesi önerilmektedir.
4. Özel eğitime gereksinim duyan öğrenciler için eğitim ile bilgi teknolojilerinin etkin kullanımı adına BÖTE ve Özel eğitim öğretmenliğiyle daha yoğun bir iş birliği önerilmektedir.
5. Özel gereksinimli bireyleri dikkate alan uygulamalara yönelik hizmet öncesi sosyal bilgiler

eğitiminde bu konuda mevcut lisans programındaki derslerin seçilmesine öncelik verilmesi ve bu dersi daha fazla öğrencinin almasının sağlanması önerilmektedir.

6. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin hizmet içi ve hizmet öncesi eğitim ihtiyaçlarının karşılaştırılmasına yönelik “farklı değişkenler” kullanılarak yeni araştırmalar yapılabilir.
7. Sosyal bilgiler dersinin etkililiği ve verimliliğini artırmak için öğretmen eğitimi süreçlerindeki ihtiyaçların incelendiği bu araştırmadan daha ayrıntılı sonuç alabilmek adına araştırma daha geniş örneklem gruplarında tekrarlanabilir.

Kaynaklar

- Ada, Ş. & Küçükali, R. (2016). *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Akarsu, A. H., Yılmaz, A. & Geçit, Y. (2020). Sosyal bilgiler öğretmen eğitimi programlarının yapısı: 2006-2018 programlarının karşılaştırılması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*(56), 23-60.
- Akhan, N. E. (2015a). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sosyal bilgiler lisans programı üzerine düşünceleri. *International Journal of Social Science Studies*, 32(3), 267-289. <https://doi.org/10.9761/JASSS2735>
- Akhan, N. E. (2015b). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin ekonomi konularını öğretmede öz-yeterlik inançları. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2015(4), 28-43. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/goputeb/issue/34518/381080> sayfasından erişilmiştir.
- Akhan, N. E. & Sönmez, N. (2018). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin özel eğitim öğrencilerine yönelik özel alan yeterlilikleri*. I. Uluslararası İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırma Kongresi’nde sunulmuş bildiri, 23-25 Kasım, Antalya.
- Akşit, İ. (2011). *İlköğretimde görev yapan sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal bilgiler öğretiminde karşılaştıkları sorunlar (Denizli ve Erzurum örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Artvinli, E. (2010). *Coğrafya’da öğretmen eğitimi: hizmet öncesi-hizmet içi eğitim ihtiyaç analizi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Artvinli, E. (2021). Coğrafya eğitiminde proje tabanlı öğrenme. E. Artvinli & Y. Değirmenci (Ed.), *Uygulama örnekleriyle coğrafya eğitiminde yeni yaklaşımlar-2* içinde (s. 120-150). Ankara: Nobel.
- Ayaydın, Y. & Aktaş, V. (2020). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersindeki tarih konularının öğretimine yönelik görüşleri. *Eğitim, Kuram ve Uygulama Araştırma Dergisi*, 6(3), 393-408.
- Bruner, J. (1977). *The process of education*. Cambridge: Harvard University Press.

- Bulut, İ. (2006). *Yeni ilköğretim birinci kademe programlarının uygulamadaki etkililiğinin değerlendirilmesi*. (Doktora Tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Doğan, İ. (2011). *Eğitim sosyolojisi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Er, A. R. (2015). *Sosyal bilgiler dersi kapsamında öğretmenlerin tarih konularının öğretimine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi*. (Doktora Tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Eraslan, A. (2009). Finlandiya'nın PISA'daki başarısının nedenleri: Türkiye için alınacak dersler. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 3(2), 238-248.
- Güler, S. D. (2003). *4, 5 ve 6 yaş okul öncesi eğitim programlarının değerlendirilmesi*. (Doktora Tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Gündoğan, M. (2017). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin teknoloji yeterlik düzeyleri (Bursa ili örneği)*. (Doktora Tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Hanushek, E. A. & Woessmann, L. (2007). *The Role of Education Quality for Economic Growth*. Policy Research Working Paper, No. 4122. Washington, DC: World Bank. <http://hdl.handle.net/10986/7154> sayfasından erişilmiştir.
- Karasar, N. (2017). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Akademi.
- Kılıçaslan, H. & Yavuz, H. (2019). PISA sonuçları ile Türkiye'de eğitim harcamaları ilişkisi. *Bilgi*, 21(2), 296-319.
- Kılınç, G. (2021). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının bilim, teknoloji ve toplum öğrenme alanına ilişkin pedagojik içerik bilgilerinin incelenmesi*. (Doktora Tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- MEB. (2017). *Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri*. Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü. https://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_12/11115355_YRETMENLYK_MESLEY_YENEL_YETERLYKLERY.pdf sayfasından erişilmiştir.
- MEB. (2018). *Sosyal Bilgiler Öğretim Programı*. <http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/201812103847686-SOSYAL%20BİLGİLER%20ÖĞRETİM%20PROGRAMI%20.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- MEB. (2020). *Okullar ve Diğer Kurumlar*. <https://www.meb.gov.tr/baglantilar/okullar/index.php?ILKODU=31> sayfasından erişilmiştir.
- OECD. (2017). *Education at a glance 2017: OECD indicators*. Paris: OECD.
- Özden, Y. (2013). *Eğitimde yeni değerler- eğitimde dönüşüm*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Özel, A. (2018). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının medya okuryazarlığı algılarının incelenmesi*. (Doktora Tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.

- Sağdıç, M. (2018). Türkiye’de 2018 yılında uygulamaya konulan Sosyal Bilgiler Öğretmen Yetiştirme Programının önceki program ile karşılaştırılması. *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(10), 308-321.
- Sarıkaya, İ. (2015). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sosyal bilgiler öğretmenliği lisans programında yer alan coğrafya derslerine ilişkin görüşleri*. (Doktora Tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Tatlı, Z. (2016). Proje geliştirme sürecine dair öğretmen görüşleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 631-656.
- Topçu, E. (2017). Öğretmenlerin ifadesiyle sosyal bilgiler dersi. *Journal of Education and e-Learning Research*, 4(4), 139-153.
- Turan, R. (2018). Eğitim fakültelerinin sosyal bilgiler öğretmenliği lisans programlarında 2018 yılında gerçekleştirilen güncelleme üzerine genel bir değerlendirme. *Akşemseddin Uluslararası İnsan, Toplum, Spor Bilimleri Sempozyumu* içinde (s. 602-619). Çorum: Saybilder Yayıncılık.
- Üztemur, S & Avcı, G. (2020). Medya okuryazarlığı becerisinin medya okuryazarlık öğretim öz-yeterliklerini yordama düzeyi. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi*, 55(2), 651-672. <https://doi.org/10.15659/3.sektor-sosyal-ekonomi.20.04.1299>
- Yılmaz, K. & Tepebaş, F. (2011). İlköğretim düzeyinde sosyal bilgiler eğitiminde karşılaşılan sorunlar: Mesleğine yeni başlayan sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(1), 157- 177.
- Yılmaz, K. (2010). Lisans düzeyinde sosyal bilgiler eğitiminde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri: öğretim elemanlarının görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(2), 297- 332.
- YÖK. (2007). *Öğretmen yetiştirme ve eğitim fakülteleri (1982-2007)*. Ankara: Yükseköğretim Kurulu.
- YÖK. (2018). *Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programı*. https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni-Ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/Sosyal_Bilgileri_Ogretmenligi_Lisans_Programi09042019.pdf sayfasından erişilmiştir.

Extended Summary

This research aims to determine the sufficiency level of the education received by social studies teachers based on pre-service “knowledge of social sciences”, “knowledge of teaching profession” and “social sciences curriculum objectives”, and to determine the level of the need for additional training for these areas. There are no studies in the literature that compare social studies teacher education processes as pre-service and in-service and reveal the differences. Also, the results of the studies in the literature emphasize that there is still a deficiency in social studies teacher education, pointing out that the needs of social studies teachers should be determined. As a result, to plan an effective and up-to-

date social sciences teacher education, it is necessary to know how sufficient the pre-service education of social sciences teachers after they start working.

For this purpose, the problem statement of the research is “what is the sufficiency level of the education that social sciences teachers received before service and the level of the need for a new training?” that constitutes the question. The answer to the main problem above was sought with the following sub-problems:

1. What is the sufficiency level of the pre-service education they receive regarding social sciences subjects, teaching professional knowledge subjects and the objectives of the social sciences course curriculum according to social sciences teachers?
2. Is there a difference between the sufficiency level of pre-service education that social sciences teachers receive regarding social sciences subjects, teaching professional knowledge subjects and the objectives of the social sciences curriculum and the level of the need for a new training on the same subjects?

This study is quantitative research carried out in the relational survey model with a descriptive nature. Survey is a research model that aims to “detect a situation that existed in the past or still exists as it exists.” In other words, the current situation that is the subject of the research is transferred as it is and no efforts are made to change. The important goal here is to be able to observe, study and document the situation in an appropriate way. The relational survey model, which is included in the general event survey classification group, is ‘research models aimed at determining the existence and degree of covariance between two and more variables.’ With this research model, it is tried to determine whether the variables change together or if there is a change, how it happens (Karasar, 2017, p. 109-114). For this reason, in the research, it is primarily tried to determine the views of the social sciences teachers on the dimension of social sciences subjects-teaching profession knowledge- the objectives of the social sciences curriculum related to their pre-service education, and to find out whether their views obtained vary by gender, educational background, period of service, and place of duty or not.

The population of the research consists of social sciences teachers working in secondary schools in Hatay provincial center and districts during the 2020-2021 Academic Year. The number of secondary schools in Hatay province, where data were intended to be collected in the research is 396 and the number of social sciences teachers working in these schools is 589 (MEB, 2020).

The data collection tool developed by the researchers was sent to 589 social sciences teachers working in Hatay province during the Spring Semester of the 2020-2021 Academic Year, and it was tried to reach all the population instead of sampling. However, only 200 teachers responded to the assessment tool.

In this study, the assessment tool consisting of two parts was developed for the collection of the data. The first part was related to the demographic information of teachers aiming at determining the demographic characteristics of social sciences teachers, and the second part included questions that aimed to compare the pre-service education and in-service training that social sciences teachers had received based on several variables and to determine the needs analysis.

The assessment tool was applied to social sciences teachers working in secondary schools affiliated to the Ministry of National Education in Hatay province after the official research permission received in the Spring Semester of the 2020-2021 Academic Year. Due to the pandemic process affecting the world and our country from all aspects, the assessment tool could only be accessed via the Internet. Again, for this reason, communication was established only with the school principals, and the assessment tool link was delivered to the school principal with the MoNE research permission and the ethics committee permission letter allowing the assessment tool to reach social sciences teachers in schools.

The data collected from the teachers were analyzed using SPSS. Statistical values such as frequency (f) and percentage (%) were calculated in the analyses of the teachers' information in the assessment tool. Taken by the scores of teachers in the assessment tool, to determine whether there is any difference between teacher opinions elsewhere, T-test was used for binary variables (gender, education) and one-way analysis of variance (ANOVA) was used for the variables with three and more groups (years of service in class, the student population, the place of duty). When there was a difference between the groups, Scheffe tests were applied to determine in which groups there is a difference. Games-Howell, one of the non-parametric techniques, was used for the groups that did not show normal distribution characteristics between groups.

Based on the findings, social sciences teachers argued that “knowledge of social sciences”, “knowledge of teaching profession” and “the objectives of the social sciences curriculum” in their pre-service education are at “medium level”. In addition, they stated that they need a new training in “knowledge of social sciences” and “knowledge of teaching profession” at a “medium level”, while they stated that they need a new training in “knowledge of social sciences curriculum objectives” at a “low level”. In general, social sciences teachers stated that they need a new training in-service at a “medium level” depending on the pre-service education they received. The following recommendations were presented based on the findings:

1. Social sciences teachers can cooperate with information technology course teachers in order to use information technologies effectively in schools, and they can actively participate in MoNE central in-service training and local in-service training activities on these issues.

2. Considering that undergraduate students who will become teachers in the future may need similar subjects if they become teachers, it is recommended to focus on areas that need in-service training such as "preparing projects in education" and "using information technologies effectively" in the selection of courses in social studies teaching undergraduate programs.
3. To provide education for students who need special education and to use information technologies effectively, it is proposed to cooperate more intensively with computer educational technology education and special education curricula.
4. It is recommended that elective courses should be preferably included in pre-service social sciences education for practices that consider individuals with special needs, or that more students take the course.
5. New research can be conducted by using "different variables" to compare the in-service training and pre-service education needs of social sciences teachers.
6. In order to obtain more detailed results from this research, in which the needs in teacher education processes are examined in order to increase the effectiveness and efficiency of the social sciences course, the research can be repeated in larger sample groups.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

Çalışmaya birinci yazar %60 oranında, ikinci yazar %25, üçüncü yazar %15 oranında katkı sağlamıştır. Üçüncü yazar çalışmadaki veri toplama aracının geliştirilmesi için ve bulgular kısmında da veri analizi için çalışmıştır.

Destek ve Teşekkür Beyanı

Bu araştırmada herhangi bir kurum, kuruluş ya da kişiden destek alınmamıştır.

Çatışma Beyanı

Araştırmacıların araştırma ile ilgili diğer kişi ve kurumlarla herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması yoktur.

Etik Kurul Beyanı

Bu araştırma, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunun 09.12.2020 tarih ve 2020-23 sayılı onayı ile yürütülmüştür.